

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Ірина КОПОТЬ
(Житомир, Україна)

МУЗЕЙ БОРИСА ЛЯТОШИНСЬКОГО В ЖИТОМИРІ: ПЕРШІ П'ЯТЬ РОКІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Шановні колеги та друзі Музею Бориса Лятошинського в Житомирі!

Минуло п'ять років з моменту відкриття в нашому місті Музею Бориса Лятошинського. Цей короткий (у вимірах історичного часу) період був заповнений роботою та подіями, які сприяли становленню закладу як нового й самобутнього осередку музичної культури міста. За цей час проведено близько 300 екскурсій для майже 10 тисяч відвідувачів; створено нові виставки, зокрема «Житомирська музична школа № 1 ім. Б. М. Лятошинського: сторінки історії» та «Подолання часу: В. П. Задерацький». Концерти та наукові семінари, які регулярно проводяться в Музеї, стали формою спілкування інтелігенції міста.

2015 року ювілейні дати Р. М. Глієра та Б. М. Лятошинського було відзначено міжнародним науково-мистецьким проектом, який надав поштовх проведенню в Музеї щорічних міжнародних наукових читань.

В лютому 2017 року ми мали честь приймати професора В. В. Задерацького, слухати його розповідь про батька – видатного митця ХХ століття, піаніста, композитора, літератора, який кілька років жив та працював в Житомирі, працював викладачем в нашій школі.

Сезон 2017-18 року був присвячений трагічній даті в історії вітчизняної музики ХХ століття – 70-річчю Постанови ЦК ВКП (б) «Про оперу «Велика дружба» В. Мураделі» (1948), яка на десятиліття загальмувала розвиток музичного мистецтва, безпосередньо торкнувшись життя і творчості Б. Лятошинського.

Два наукові семінари «Заарештована музика» (лютий, березень 2018 року) зібрали вчених різних спеціальностей. Результатом семінарів було уведення до наукового обігу документів і матеріалів, які збагатять музично-історичну науку концептуальними підходами до ключової теми історії мистецтва ХХ століття «Митець і влада». Для нас важливо, що семінари відвідували студенти вишів Житомира, для яких ці сторінки історії музики ХХ століття відкрилися вперше.

Найголовніший проект, який вдалося втілити в життя протягом п'яти років існування Музею Бориса Лятошинського, – щорічний «Митець – культура – виміри часу», який видається з 2014 року. (Перший випуск – під назвою «Рейнгольд Глієр – Борис Лятошинський. Життя і творчість в контексті культури: До 140-річчя від дня народження Р. М. Глієра та 120-річчя від дня народження Б. М. Лятошинського).

Перед тим, як Ви почнете знайомитися з матеріалами четвертого випуску, хотіла б зробити кілька зауваг щодо змісту, форми та завдань видання. Наше суспільство не дарма називають інформаційним. Адже комп'ютерні технології пронизуючи все наше життя, асоціюються з «ною фазою» в історичному розвитку людства. Процес «інформатизації» торкається всіх сфер життя – від дозвілля до академічної науки. Як будь яке явище, його можна розглядати з кількох точок зору. Одна з них визнана офіційно і є своєрідною «інструкцією» для науковців, керівників вишів та редакторів журналів. Згідно з нею, сучасна наука не може обійтися без наукометрії – обов'язкового «вимірювання» наукової інформації. Відтак показниками якості наукового видання тепер є IF, SJR, SNIP, II тощо. Ці технології, як нас запевняють, потрібні для оцінки ефективності наукової діяльності, для складання рейтингів, для оцінки напрямів розвитку науки, для атестації науковців та оцінки їх наукової активності, навіть визначення... авторитету вченого в конкретних галузях науки.

Однак вчених-гуманітаріїв не може не турбувати такий формальний підхід до наукових досліджень та їх результатів. Запевняю, ми зовсім не хочемо «повернути час назад» і не закликаємо до луддизму початку ХІХ століття. Ми обстоюємо можливість альтернативи для тих вчених, які розуміють важливість етичних та культурних вимірів наукової діяльності, та прагнемо створити умови для вільного наукового висловлюван-

ня в формах, які століттями випрацьовані академічною гуманітарною спільнотою. Для порівняння: якщо, до прикладу, у програмістів статті, надруковані в часописах, застарівають швидше, ніж видання вийде друком, то у гуманітаріїв – навпаки. Книжкова культура, можливість не поспіхом працювати над великими масивами джерел, викладати результати дослідження в формах, які відповідають темі, та мовою, яку обирає автор, – є внеском у збереження традиції наукового академізму, який «розвивається» сучасними інформаційними технологіями. Можливо, вони зручні для комп'ютерної обробки даних, однак безперечно є руйнівними для гуманітаристики. Наше видання об'єднує науковців різних спеціальностей, які однаково прагнуть, зберегти цілісність культури, її надбання та можливість подальшого розвитку.

Збірник «Митець – культура – виміри часу» створюється багатьма авторами, які на засадах наукового волонтерства опрацьовують теми за планом наукової роботи Музею. З величезною вдячністю згадуємо наукові роботи всіх наших авторів. За браком місця називаємо лише докторів наук та професорів, які зробили честь нашому виданню, опублікувавши в ньому свої роботи. Це – доктори мистецтвознавства А. Амрахова, В. Валькова, Дж. Глієр, О. Зав'ялова, Д. Кенфілд, Р. Кемерон-Вулф, М. Копиця, О. Стахевич, К. Шамаєва; доктори історичних наук В. Гусєв, М. Дроздовський; доктор філологічних наук П. Білоус, доктори педагогічних наук С. Вітвіцька, Л. Єршова; доктор економічних наук К. Новосельський, доктор наук з державного управління В. Купрійчук.

Маленький за площею Музей Бориса Лятошинського об'єднав учених трьох континентів з десяти країн світу: Ізраїлю, Ірану, Латвії, Литви, Німеччини, Узбекистану, України, Польщі, Росії, США, які працюють в різних навчальних закладах – від загальноосвітніх шкіл до університетів. Назвемо лише вищі навчальні заклади та науково-дослідні інститути: Державний музично-педагогічний інститут ім. Іпполітова-Іванова, Житомирський військовий інститут ім. С. П. Корольова, Житомирський державний університет ім. Івана Франка, Житомирський інститут культури і мистецтв Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Житомирський медичний інститут, Житомирський національний агроекологічний університет, Інститут історії Польщі Польської академії наук, Інститут проблем вихо-

вання Національної академії педагогічних наук України, Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України, Київська муніципальна академія музики ім. Р. Глієра, Київський славистичний університет, Московська державна консерваторія ім. П. І. Чайковського, Криворізький державний педагогічний університет, Національна академія державного управління при Президентові України, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв України, Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка, Харківська державна академія культури, Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського, Університет Нью-Мексико, Уральська державна консерваторія ім. М. П. Мусоргського.

Особливістю нашого видання є публікація джерел особистого походження. Ці матеріали – підґрунтя для майбутніх наукових узагальнень – безцінні з погляду створення живої атмосфери відповідної доби та подій.

Музей Бориса Лятошинського також продовжує видання нотних збірок серії «Музична скарбниця Волині», започаткованої Житомирською обласною Спілкою поляків України. Вийшли друком вокальні твори К. Любомирського, М. Скорульського («Ave Maria»), а також «Мазурка» О. Лятошинського

Щиро дякуємо нашій представницькій міжнародній редакційній колегії за безкорисливу працю; установам та громадським організаціям – Житомирській музичній школі № 1 ім. Б. М. Лятошинського, Міжнародному товариству польської музики ім. І. Я. Падеревського, ГО «Житомирська обласна Спілка поляків України» – за фінансування видання; друзям Музею всіх країн за відданість, підтримку, участь в проєктах.

Готуємо до друку п'ятий випуск видання, який присвячено 30-річчю заснування Житомирської обласної Спілки поляків України. Презентація видання має відбутися в рамках XII Днів польської культури в Україні в середині жовтня 2019 року. Продовжуємо дослідження історії Житомирської музичної школи № 1 ім. Б. М. Лятошинського та музичної культури Волині. Чекаємо на матеріали, будемо раді співпраці.